

**INSTITUTUL DE DREPT PUBLIC
ȘI ȘTIINȚE ADMINISTRATIVE AL ROMÂNIEI**

Municipiul Sibiu, județul Sibiu – 550324, Calea Dumbrăvii nr. 28-32

Cod de înregistrare fiscală (C.I.F.): 25838704

E-mail: idpsar@yahoo.com; Telefon: 0744-617.883

Nr. 212 din 27.12.2024

BR

Domnului

Ilie-Gavril BOLOJAN

Președinte al Senatului României

Stimate Domule Președinte,

În conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 246/2007, cu modificările ulterioare, depunem, alăturat, Raportul Institutului de Drept Public și Științe Administrative al României aferent anului 2023.

Cu aleasă considerație,

Președinte,

Marius-Ioan MAZILU

INSTITUTUL DE DREPT PUBLIC ȘI ȘTIINȚE ADMINISTRATIVE AL ROMÂNIEI

Municipiul Sibiu, județul Sibiu – 550324, Calea Dumbrăvii nr. 28-32

Cod de înregistrare fiscală (C.I.F.): 25838704

E-mail: idpsar@yahoo.com; Telefon: 0744-617.883

R A P O R T

al Institutului de Drept Public și Științe Administrative al României aferent anului 2023

1. Înființare, natură juridică

Institutul de Drept Public și Științe Administrative al României, (I.D.P.S.A.R.) a fost înființat prin Legea nr. 246/2007, ca autoritate administrativă autonomă, având misiunea de a continua o veche și bogată tradiție a cercetării și de a asigura consilierea Parlamentului și a Guvernului în legătură cu fundamentarea științifică a soluțiilor de perfecționare a organizării și funcționării autorităților publice centrale și locale, a elaborării politicilor publice, a dezvoltării serviciilor publice.

Regulamentul de organizare și funcționare al I.D.P.S.A.R., în baza căruia au început demersurile de funcționare legală a institutului, a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 433/2009.

I.D.P.S.A.R. își regăsește bogata sa tradiție de cercetare științifică în activitatea Institutului de Științe Administrative al României (I.S.A.R.) fondat de profesorul Paul Negulescu în anul 1925 și care a dobândit în anul 1928, prin lege, statutul de stabiliment de utilitate publică, precum și în activitățile desfășurate de Institutul de Științe Administrative al României (I.S.A.R.), fondat în anul 1995, la Sibiu, denumit apoi Asociația Institutul de Științe Administrative „Paul Negulescu”, ca și continuator al institutului interbelic.

Obiectivul fundamental de înființare a acestor foruri a fost același, în perioada interbelică și în perioada post-revoluționară 1989, și anume acela de a asigura, pentru statul român, din partea mediului academic și de cercetare științifică, asistență și consiliere profesionistă și neutră din punct de vedere politic în sfera dezvoltării sistemului instituțional și fenomenului administrativ funcțional, ancorate la realitățile contemporane și de viitor ale României și Europei.

2. Finanțare

Îndeplinirea misiunii institutului este condiționată de existența unei capacități administrative a cărei menire este asigurarea suportului logistic și financiar pentru derularea activităților pe care acest for științific este abilitat să le realizeze.

Sub acest aspect, reiterăm perpetuarea precarității resurselor financiare și materiale de care I.D.P.S.A.R. dispune, generată de faptul că, înainte ca acesta să înceapă să funcționeze, a fost suspendată – prin Legea nr. 329/2009 – finanțarea sa de la bugetul de stat până la data de 1 ianuarie 2013.

Apoi, prin prevederile art. 10 din Ordonanța Guvernului nr. 17/2012 privind reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare, termenul prevăzut la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 246/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Institutului de Drept Public și Științe Administrative al României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 19 iulie 2007, cu modificările ulterioare, a fost prorogată până la data de 1 ianuarie 2014.

De asemenea, prin prevederile art. 7 din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013 privind reglementarea unor măsuri bugetare, termenul prevăzut la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 246/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Institutului de Drept Public și Științe Administrative al României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 19 iulie 2007, cu modificările ulterioare, a fost prorogată până la data de 1 ianuarie 2015.

Prin prevederile art. 41 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, termenul prevăzut la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 246/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Institutului de Drept Public și Științe Administrative al României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 19 iulie 2007, cu modificările ulterioare, a fost prorogată până la data de 1 ianuarie 2017.

De asemenea, prin prevederile art. 7 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, termenul prevăzut la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 246/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Institutului de Drept Public și Științe Administrative al României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 19 iulie 2007, cu modificările ulterioare, a fost prorogată până la data de 1 ianuarie 2018.

Prin prevederile art. 26 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, termenul prevăzut la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 246/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Institutului de Drept Public și Științe Administrative al României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 19 iulie 2007, cu modificările ulterioare, s-a prorogată până la data de 1 ianuarie 2019.

Ulterior, prin prevederile art. 54 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, alineatul (1) al articolului 4 din Legea nr. 246/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Institutului de Drept Public și Științe Administrative al României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 19 iulie 2007, cu modificările ulterioare, s-a modificat, institutul devenind astfel instituție publică finanțată integral din venituri proprii, care asigură funcționarea acestuia la limita minimă a existenței sale.

Până în prezent, veniturile proprii ale institutului au provenit exclusiv din închirierea unor spații din clădirea aflată în administrarea I.D.P.S.A.R., construită în anul 1890, care a fost renovată parțial, prin eforturi proprii, fiind preluată într-o stare avansată de degradare, închiriere realizată în urma unor licitații publice naționale organizate și desfășurate în baza aprobării prin Hotărârea Guvernului nr. 782/2015.

De la înființare și până în prezent, toate activitățile I.D.P.S.A.R. s-au desfășurat pe bază de voluntariat de către membrii institutului și colaboratorii din mediul academic și administrativ local, regional și național, nefiind efectuate cheltuieli de personal.

Sursele proprii posibil de colectat sunt reduse și ar putea interveni (eventual, complementar) în faza de susținere a unor activități și nu în aceea de

derulare eficientă, consolidare și dezvoltare instituțională și patrimonială a institutului.

După atâția ani în care finanțarea de la bugetul de stat nu s-a realizat, clădirea aflată în administrarea institutului s-a degradat treptat, fiind necesare și în anul 2023 resurse considerabile pentru lucrările de reparații, modernizări și investiții la imobilul proprietate publică aflat în administrarea I.D.P.S.A.R., inclusiv pentru acoperirea cheltuielilor de conservare a unei părți a acestuia, protecție, întreținere și funcționare.

Statutul de instituție publică pe care îl are I.D.P.S.A.R. impune și o serie de restricții cu privire la măsurile pe care institutul le-ar putea lua, inclusiv în materia atragerii unor fonduri structurale.

De aceea, apreciem că se impune modificarea alineatului (1) al articolului 4 din Legea nr. 246/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Institutului de Drept Public și Științe Administrative al României, cu modificările ulterioare, în sensul acordării unei finanțări de la bugetul de stat, concordantă cu sarcinile și rolul pe care I.D.P.S.A.R. trebuie și poate să le îndeplinească în societatea românească.

3. Rolul și obiectivele I.D.P.S.A.R. Anul 2023 și perspective.

Rolul și obiectivele I.D.P.S.A.R. au avut în vedere următoarele dimensiuni și coordonate instituționale:

3.1. Asigurarea pentru Parlament, la un înalt nivel științific, a funcției de asistență și consiliere generală, juridică, politică și administrativă, prin opinii și soluții având girul științific și al echidistanței politice, asigurate de înalta competență profesională și experiență în activitatea administrativă, judecătorească, de cercetare științifică ori învățământ superior a membrilor săi, precum și de mecanismul de constituire a institutului.

3.2. Activități de formare și perfecționare profesională a elitelor funcției publice, pe care să le investească cu profesionalism și cultură democratică.

3.3. Asistența și furnizarea expertizei necesare în procesul de fundamentare a politicilor de organizare și funcționare a autorităților și instituțiilor publice centrale și locale, de reducere a birocrăției și de asigurare a standardelor buneii administrări, putând fi un garant al unor soluții pertinente, pe baze științifice.

3.4. Contribuția la asigurarea expertizei necesare realizării codificării dreptului public, prin participarea la redactarea proiectelor de Cod de procedură administrativă al României, Cod domenal ș.a.

3.5. Organizarea a cel puțin o conferință științifică anuală, de nivel național, regional european sau european, având ca temă de bază problematica cea mai de actualitate cu care se confruntă administrația publică din spațiul național integrat în spațiul administrativ european.

3.6. Elaborarea, dezvoltarea și implementarea unor programe coordonate cu celelalte instituții de profil din țară de formare și specializare profesională inițială și continuă a funcționarilor publici de la nivel debutant, mediu, de conducere și elitelor din domeniu, cu o durată de 1-6 luni, în domenii de interes pentru aceștia, în special în domeniul înțelegerii și asimilării noilor reglementări din sfera administrației publice.

3.7. Organizarea de programe de masterat, în colaborare cu mediul academic, în domenii actuale de interes pentru administrația publică.

3.8. Atragerea unor surse de finanțare guvernamentale sau europene pentru proiecte din domeniul administrației publice.

Acest proces este puternic influențat de existența sau crearea unor rețele de parteneriat cu subiecți calificați din mediul academic și/sau profesional administrativ, din țară și/sau din străinătate. Aceste rețele care se realizează pe baza unor activități de networking profesionale, sunt greu de creat în lipsa unor resurse adecvate, materiale, financiare și umane cu caracter permanent.

Pentru îndeplinirea obiectivelor enunțate mai sus, este imperios necesar ca acest for științific și de cercetare să poată funcționa la parametri normali ai unei capacități administrative moderne de logistică, resurse umane și resurse instituționale, fapt care se poate realiza prin alocarea de resurse bugetare corespunzătoare.

4. Activități științifico-profesionale realizate în anul 2023

În cursul anului 2023, pe baza voluntariatului cadrelor didactice universitare care exercită conducerea I.D.P.S.A.R. și a departamentelor acestuia, s-a continuat activitatea de networking și popularizare a activităților institutului, precum și a rolului său în mediul academic și administrativ.

4.1. Aceste activități de networking au vizat dezvoltarea rețelei de cercetători științifici și practicieni ai dreptului public și administrației publice care, în condițiile unor proiecte mai complexe, să își unească operativ eforturile de realizare și implementare a acestora.

Echipele mixte de cercetători și practicieni s-au consolidat la nivelul fiecărui departament și au capacitatea de a se activa pe măsură ce anumite proiecte vor apărea.

Cu resursa umană cuprinsă în aceste rețele s-au realizat și în anul 2023, pe bază de voluntariat, o serie de **activități de consultanță pentru autoritățile publice din municipiul și județul Sibiu și din regiunea Centru**, inclusiv în ceea ce privește accesarea unor fonduri europene, astfel încât existența și capacitatea I.D.P.S.A.R. de a lega teoria de practica administrativă să fie cunoscute și, mai ales, recunoscute.

4.2. I.D.P.S.A.R. s-a implicat în realizarea de stagii și activități de pregătire practică pentru studenți în propria locație, dar și la autorități publice gazdă din municipiul și județul Sibiu, inclusiv prin organizarea de diferite vizite de studii la autorități administrative centrale și locale, cu discutarea unor teme de actualitate cu conducerea acestor instituții.

4.3. Au fost organizate o serie de întâlniri între membrii I.D.P.S.A.R. pentru menținerea suflului vital și spiritului în care a fost creat acest institut.

4.4. I.D.P.S.A.R. a organizat la Sibiu, în perioada 24-25 noiembrie 2023, în parteneriat cu Asociația Institutul de Științe Administrative „Paul Negulescu”, Institutul de Științe Administrative din Republica Moldova, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – Facultatea de Drept, Academia Oamenilor de Știință din România și Editura Universul Juridic, sesiunea anuală de comunicări științifice cu tema „Răspunderea și responsabilitatea în viața publică. Consacrare normativă, abordare doctrinară și practică administrativă”.

Sesiunea de comunicări științifice s-a desfășurat în plen și pe cele două secțiuni, intitulate: *„Răspunderea și responsabilitatea în administrația publică” și “Răspunderea și responsabilitatea în sfera puterii legislative și a celei judecătorești”*.

La această manifestare științifică națională au fost înscrise peste 50 de lucrări ale unor cadre didactice universitare și specialiști din domeniul științelor administrative și al sectorului public, care au fost publicate într-un supliment al Revistei de Drept Public.

Lucrările prezentate au adus în atenția participanților unele probleme teoretice și practice, de strictă actualitate, referitoare la noțiunile de responsabilitate și răspundere, fiind abordată sfera administrației publice, a puterii legislative și sfera puterii judecătorești, prin prisma cadrului normativ aplicabil, a doctrinei și jurisprudenței, rezultatele fiind concretizate inclusiv în propuneri argumentate *de lege ferenda*.

4.5. I.D.P.S.A.R. a fost partener în organizarea la București, la data de **20 octombrie 2023**, de către Societatea Academică de Științe Administrative și Centrul de Drept Public și Științe Administrative din cadrul Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative a **conferinței naționale anuale** cu tema **„Administrație și justiție socială – echitate, incluziune, legalitate”**.

Conferința a reunit specialiști în domeniul guvernării, al dreptului public și științelor administrative – universitari, magistrați, funcționari publici – evenimentul supunând dezbaterii modalitatea în care cercetarea, reglementarea și practica administrativă se adaptează noilor provocări, formulând soluții adaptate viitorului european.

Manifestarea științifică a cuprins două secțiuni: *Secțiunea 1: Administrație și justiție socială în statul de drept; Secțiunea 2: Abordări strategice în promovarea echității și incluziunii sociale prin programe de tineret.*

Teoria și practica administrației publice se află în fața unor provocări deosebite, generate de realitățile lumii contemporane. Evoluțiile democratice au impus adaptarea administrației la noi standarde, iar cercetarea fenomenelor administrative a cunoscut o dezvoltare semnificativă.

În pofida progresului înregistrat, societatea contemporană nu este una care se bazează în totalitate pe echitate și justiție socială. Persistă deosebiri între diferite grupuri sociale cu privire la accesul egal la resurse sau egalitatea de șanse. O societate incluzivă presupune ca oricare persoană să reușească să își atingă potențialul maxim indiferent de origine sau circumstanțele de viață.

Spațiul administrativ reprezintă segmentul societății în care fenomenele de inechitate și excluziune se manifestă și pot fi ușor observate.

Exercițiul autorității publice în mod transparent și participativ poate corecta abaterile de la standardele de justiție socială, iar educația reprezintă temelia acestui proces.

5. Propuneri de armonizare a dreptului public intern cu legislația Uniunii Europene

Preluarea în ordinea juridică internă a directivelor Uniunii, la termenul prevăzut în textul lor, complet și corect, trebuie realizată de statele membre prin adoptarea actelor normative naționale corelative.

I.D.P.S.A.R. contribuie, potrivit obiectivelor sale stabilite prin lege, la efortul de transpunere în termen a directivelor Uniunii Europene de către România, în calitate de stat membru.

Potrivit dreptului primar și jurisprudenței Curții Europene de Justiție, transpunerea constituie o obligație a fiecărui stat membru, cu caracter esențial pentru asigurarea deplinei eficacități a dreptului Uniunii Europene, a cărei nerespectare generează sancțiuni specifice.

Reiterăm faptul că niciun stat membru nu poate invoca nicio situație internă ori dificultatea interpretării unei directive pentru a justifica neîndeplinirea obligațiilor și nerespectarea termenelor de transpunere prevăzute de normele Uniunii Europene.

În cazul în care directivele nu sunt transpuse complet în termen, Comisia declanșează proceduri de infringement, care, în cazul netranspunerii, pot atrage după sine importante sancțiuni pecuniare.

Instituțiile și autoritățile publice din România cu atribuții de reglementare în domeniul în care intervine fiecare directivă sunt exclusiv responsabile pentru elaborarea, promovarea și adoptarea actului/actelor normativ(e) de transpunere și implementare a acesteia.

Imediat ce o directivă este transpusă, România, în calitate de stat membru al Uniunii, are obligația de a asigura notificarea măsurilor legislative naționale relevante, în platforma electronică specială, gestionată de către Secretariatul General al Comisiei Europene.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE), în Hotărârea pronunțată în cauza C-543/17, Comisia Europeană/Regatul Belgiei (pct. 59), statuează obligația statelor membre de a transmite informații suficient de clare și precise privind normele naționale de transpunere, indicând pentru fiecare dispoziție dintr-o directivă, norma națională de transpunere.

În acest context, I.D.P.S.A.R., ca instituție de specialitate, se implică, alături de instituțiile responsabile, în procesul și efortul de transpunere în termen, completă și corectă, a directivelor Uniunii Europene în legislația României.

În anul 2023, la nivelul departamentelor I.D.P.S.A.R. s-au realizat analize privind armonizarea dreptului intern cu legislația Uniunii Europene, fiind identificate 3 directive având termenul de transpunere în anul de referință, care nu au fost transpuse integral, urmând să fie elaborate studii suport, la solicitarea Parlamentului României, în scopul fundamentării și elaborării legislației românești de transpunere a acestora în ordinea juridică internă.

Directivele cu termen de transpunere în anul 2023, care nu au fost transpuse integral la data de 31.12.2023, sunt:

Directiva U.E.	Termenul de transpunere și stadiul transpunerii	Instituția responsabilă
<p>Directiva (UE) 2021/2118 de modificare a Directivei 2009/103/CE privind asigurarea de răspundere civilă auto și controlul obligației de asigurare a acestei răspunderi</p>	<p>23.12.2023 Netranspusă</p>	<p>Ministerul Finanțelor</p> <p>Autoritatea de Supraveghere Financiară</p>
<p>Directiva (UE) 2023/958 de modificare a Directivei 2003/87/CE în ceea ce privește contribuția sectorului aviației la obiectivul Uniunii de reducere a emisiilor la nivelul întregii economii și punerea în aplicare în mod corespunzător a unei măsuri globale bazate pe piață</p>	<p>31.12.2023 Netranspusă</p>	<p>Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor</p> <p>Ministerul Transporturilor și Infrastructurii</p> <p>Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației</p>
<p>Directiva (UE) 2023/959 de modificare a Directivei 2003/87/CE de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii și a Deciziei (UE) 2015/1814 privind înființarea și funcționarea unei rezerve pentru stabilitatea pieței aferentă schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră</p>	<p>31.12.2023 [art. 1] Netranspusă</p>	<p>Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor</p> <p>Ministerul Transporturilor și Infrastructurii</p> <p>Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației</p>

6. Activități științifice și de formare profesională în curs sau în perspectivă de realizare în anul 2024

6.1. Continuarea organizării, în colaborare cu facultățile de drept și administrație publică din Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Universitatea din București, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea din Craiova și Universitatea de Stat din Moldova – Chișinău, de prelegeri pe teme de actualitate pentru funcționarii publici de conducere și de execuție, dar și alți lucrători din sectorul public, precum: *implementarea directivelor Uniunii Europene, implementarea Codului administrativ, implementarea Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, adoptată de Guvernul României, comunicarea în administrația publică, digitalizarea administrației publice etc.*

6.2. Realizarea unor proiecte specifice de cercetare-dezvoltare ori de consultanță pentru Parlamentul României, în măsura comenzii sociale din partea forului tutelar.

Temele sugerate sunt: proiectul integrat de descentralizare și regionalizare în România; statul de drept contemporan și raporturile constituționale dintre autoritățile publice; optimizarea legislației financiar-fiscale și bugetare pentru îmbunătățirea gradului de colectare a fondurilor publice din toate categoriile de surse, pentru eficientizarea utilizării fondurilor publice în conformitate cu nevoia socială reală, precum și pentru combaterea fenomenului evaziunii și fraudei fiscale; strategii de restructurare a economiei naționale și de diversificare economică regională și locală în concordanță cu imperativele europene și cele globale impuse de necesitatea combaterii schimbărilor climatice la nivel mondial; eficientizarea serviciilor publice; coordonatele statului social; autonomia locală și unitatea statului român; dezvoltarea locală sustenabilă; criteriile de performanță în sectorul public; standardele bunei guvernări.

6.3. Organizarea unor colocvii de dezbatere publică de actualitate cu invitarea unor parlamentari și oameni politici de mare notorietate în România și/sau Uniunea Europeană.

6.4. Participarea, în parteneriat cu unități și instituții care fac parte din sistemul național de cercetare-dezvoltare, cu aplicații la apelurile de proiecte de cercetare-dezvoltare.

Sprijinirea învățării inteligente.

6.5. Organizarea și desfășurarea în parteneriat a unor stagii și activități, elaborarea și implementarea în parteneriat a unor standarde de calitate privind formarea continuă în domeniul administrației publice.

6.6. Operaționalizarea în cadrul institutului, în parteneriat și prin atragerea unor fonduri structurale de la Uniunea Europeană, a **Centrului de studii, cercetări și competență în domeniul dreptului public și al științelor administrative**, care să cuprindă și un Centru de documentare pentru facilitarea accesului la literatura științifică internațională, la studii și cercetări aplicate în domeniul administrației publice și subdomeniilor conexe, precum și la resurse pentru valorificarea și susținerea specializării inteligente.

Președinte,

Marius-Ioan MAZILU

